

Ge de ohörda rösterna upprättelse – framsteg och utmaningar vid involvering av sköra äldre personer i forskning om åldrande och hälsa

Akademisk avhandling

Som för avläggande av filosofie doktorsexamen vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet kommer att offentlig försvaras i sal 2119, Arvid Wallgrens Backe 2, den 7 juni, klockan 13:00.

av Isak Berge

Fakultetsopponent:

Jimmie Kristensson, docent
Lunds universitet, Sverige

Avhandlingen baseras på följande delarbeten

- I. Haak, M., Ivanoff, S., Barenfeld, E., Berge, I., & Lood, Q. (2021). Research as an essentiality beyond one's own competence: an interview study on frail older people's view of research. *Research Involvement and Engagement*, 7(1), 91-91.
- II. Berge, I., Barenfeld, E., Dahlin-Ivanoff, S., Haak, M., & Lood, Q. (2020). Challenging oneself on the threshold to the world of research - frail older people's experiences of involvement in research. *BMC Geriatrics*, 20(1), 410.
- III. Berge, I., Dahlin-Ivanoff, S., Barenfeld, E., Haak, M., & Lood, Q. (2022). A real eye-opener: Nursing home staff experiences of co-designing nursing home services together with residents. *Journal of Aging Studies*, 62, 101059-101059.
- IV. Dahlin-Ivanoff, S., Berge, I., Barenfeld, E., Haak, M., & Lood, Q. (2024). Research collaboration with older people as a matter of scientific quality and ethics: a focus group study with researchers in ageing and health. *Research Involvement And Engagement*, 2024, Vol. 10, Iss. 1, 10(1).

SAHLGRENKA AKADEMIN
INSTITUTIONEN FÖR NEUROVETENSKAP OCH
FYSIOLOGI

Ge de ohörda rösterna upprättelse – framsteg och utmaningar vid involvering av sköra äldre personer i forskning om åldrande och hälsa

Isak Berge

Sektion för hälsa och rehabilitering, Institutionen för neurovetenskap och fysiologi, Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, Sverige.

Abstract

Introduktion: I Sverige och globalt har vi en demografisk utveckling med en allt större del åldrad befolkning. Forskning om åldrande och hälsa har därför en allt viktigare roll i samhället. Samtidigt är det just nu en pågående trend med öppen vetenskap, som bland annat innebär att forskning ska involvera personer utanför den akademiska världen. En grupp av äldre personer som däremot ofta inte kunnat göra sina röster hörda i forskning är sköra äldre personer. **Syfte:** Det övergripande syftet med denna avhandling var att utforska hur sköra äldre personers röster kan bli hörda och erkända genom involvering i forskning om åldrande och hälsa.

Metod: Avhandlingen bygger på fyra explorativa studier: två studier där individuella intervjuer gjorts med sköra äldre personer, en studie med fokusgrupper med personal på äldreboende, och en studie med fokusgrupper med forskare inom åldrande och hälsa. **Resultat:** Resultaten beskriver vikten av att lyssna på och erkänna sköra äldre personers kunskap för att inkludera deras perspektiv i forskning om åldrande och hälsa. En viktig upptäckt är att det är svårt att veta på förhand hur involverade sköra äldre personer vill och kan vara i forskning. Därför är det problematiskt att exkludera dem från involvering, vilket kan ske på grund av förutfattade meningar om vilka förmågor de har att bidra med till kunskapsutvecklingen. Utmaningar som har identifierats är att det kan vara svårt för forskare att balansera makt, hantera tid och resurser, samt navigera konflikter mellan oberoende forskning och nyttiggörande

Slutsatser: Sköra äldre personer måste ges chansen att vara involverade i forskning för att på sikt bidra till en kunskapsbaserad vård och omsorg. Forskare har ett ansvar att motverka den epistemiska orättvisa som sköra äldre personer utsätts för. Med involvering i forskning om åldrande och hälsa finns möjligheter att utforska nya utrymmen av kunskap i möten mellan forskare och sköra äldre personer.

Keywords: Involvering i forskning, Skörhet, Epistemisk orättvisa, Personcentrering, Forskare, Åldrande, Öppen vetenskap,